

Πολιτική Οικονομία

***ΕΝΟΤΗΤΑ 1^η – Η Γένεση των Οικονομι(κ)ών και η πρώτη
θεωρία για αυτές από τον Adam Smith***

Γιάνης Βαρουφάκης

1^η Ενότητα –*Η παράλληλη γέννηση και ο παράλληλος βίος των βιομηχανικών κοινωνιών και των οικονομικών θεωριών στο πλαίσιο μιας συνεχούς Παγκοσμιοποίησης*

- Ένας κόσμος χωρίς οικονομικά. Προϊστορική Παγκοσμιοποίηση μέσω Μαζικής Μετανάστευσης. Από το κυνήγι στην καλλιέργεια.. Οικονομικό πλεόνασμα . Ιδιοκτησία και κοινωνικές τάξεις. Κοινωνικές σχέσεις παραγωγής. Ιεραρχία. Καταμερισμός εργασίας. Τεχνολογία. Μικρόβια. Οικολογικές αλλαγές. Από τις κοινωνίες με αγορές στις κοινωνίες της αγοράς. Η γένεση των οικονομικών. Πρώιμη παγκοσμιοποίηση στους εμπορικούς δρόμους που άνοιξαν οι μεγάλοι εξερευνητές, εμπορευματοποίηση αγαθών και συντελεστών, ο ετεροχρονισμός της παρακράτησης πλεονάσματος (εκμετάλλευσης), μαζική εξαγωγή αφρικανών δούλων, ο ρόλος του χρήματος, χάωδεις κοινωνικές ανακατατάξεις, βιομηχανική επανάσταση (Βρετανία), ο «Πλούτος των Εθνών» του Adam Smith. Καταμερισμός εργασίας μετά την εμπορευματοποίηση γης και εργασίας, Κόστος Ευκαιρίας, Ανταγωνισμός, Ισορροπία, Σύγκρουση/συνέργια ατομικού-κοινωνικού συμφέροντος, Αόρατο Χέρι. **B1, H1,2,3**

ΟΙ ΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ

100000 πΧ

80000 πΧ

10000 πΧ

12^{ος} αιώνας μΧ

17^{ος}-18^{ος} αιώνας

Σήμερα

Μια Ματιά στον προ-Βιομηχανικό Κόσμο

- Ευρώπη, 1305 μ.Χ.: «Η συνολική ποσότητα αγαθών που εισήχθησαν στη Γαλλία σε έναν χρόνο μέσω του περάσματος του Saint Gothard (πάνω στην πρώτη κρεμαστή γέφυρα στην ιστορία) δε θα μπορούσε να γεμίσει ένα σύγχρονο τρένο. Η συνολική ποσότητα εμπορευμάτων που μεταφέρονταν από τον μεγάλο στόλο της Βενετίας δε θα γέμιζε ένα σημερινό εμπορικό πλοίο.»
- Γη
 - Εργασία
 - Κεφάλαιο

Παραγωγή έξω από τις αγορές...

Η Γέννηση των Οικονομικών

Βιομηχανική Επανάσταση

- **Ανάδυση συγκεκριμένων αγαθών ως παγκόσμια εμπορεύματα**
 - *Enclosures – Η μεγάλη έξωση των κολίγων*
 - *Η γη αποκτά ανταλλακτική αξία*
 - *Η εργασία «απελευθερώνεται»*
 - *Γη και εργασία = εμπορεύματα*

Adam Smith – Ο καθηγητής Ηθικής Φιλοσοφίας μπροστά στο φάσμα της εκβιομηχάνισης

Η σημασία των ακούσιων συνεπειών των πράξεών μας

Επιλέξτε αριθμό μεταξύ του 0 και του 100
Κερδίζει το ποσό των 1000€ επί την επιλογή του
Εκείνος/η που επιλέγει αριθμό πιο κοντά στο MAX/2

Η έννοια της ισορροπίας στα οικονομικά και ο ρόλος του ορθολογισμού

Θετικές και Αρνητικές Ακούσιες Συνέπειες

Η κεντρική ιδέα του Smith (1776 *An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations*)

- Το κυνήγι του ιδιωτικού συμφέροντος, από άτομα που δεν ενδιαφέρονται για το κοινωνικό συμφέρον,
- εφόσον διαδραματίζεται στο πλαίσιο ανταγωνιστικών αγορών,
- θα έχει ως ΑΚΟΥΣΙΑ ΣΥΝΕΠΕΙΑ την βέλτιστη εξυπηρέτηση του κοινωνικού συμφέροντος

Οι Απόψεις του Άνταμ Σμιθ περί Εμπορίου και Αρετής

- «Κάθε άνθρωπος έχει σχεδόν πάντοτε ανάγκη από τη βοήθεια των συνανθρώπων του και θα ήταν μάταιο να προσδοκά τη βοήθεια αυτή από την καλοσύνη τους και μόνο. Θα είναι πιο πιθανό να τα καταφέρει εάν μπορέσει να χρησιμοποιήσει τον εγωισμό τους προς όφελός του και εάν τους δείξει ότι είναι προς το συμφέρον τους να κάνουν γι αυτόν ό,τι αυτός επιθυμεί από αυτούς.»
- **Για τον έμπορο:** «Κυνηγώντας το προσωπικό του συμφέρον, συχνά προωθεί το συμφέρον της κοινωνίας πιο αποτελεσματικά από ότι εάν σκόπευε πραγματικά να το προωθήσει. *Δεν έχω δει ποτέ τίποτα το ιδιαίτερα θετικό να προκύπτει από όσους προσπαθούν να χρησιμοποιήσουν το εμπόριο για το κοινό συμφέρον.*»

Συνθήκες για να επικρατήσουν οι θετικές ακούσιες συνέπειες

- Εγωϊσμός – εξυπηρέτηση ατομικού συμφέροντος
- Έντονος ανταγωνισμός
- Οικογενειακές επιχειρήσεις

- Καταμερισμός εργασίας
- Αυτοματισμός
- Γενικευμένη ανάπτυξη
- Αυθόρμητη εξυπηρέτηση του κοινωνικού συμφέροντος

Αλλά...

- Όποτε η νομοθετική εξουσία προσπαθεί να ρυθμίσει τις διαφορές μεταξύ αφεντικών και εργαζομένων, σύμβουλοί της είναι πάντα τα αφεντικά. Έτσι λοιπόν όταν κάποια νομοθετική ρύθμιση ωφελεί τους εργαζόμενους δεν μπορεί παρά να είναι πάντοτε δίκαιη.... (WN: 157–58):

Και...

- Καμία κοινωνία δεν μπορεί να ευημερήσει όταν το μεγαλύτερο ποσοστό των μελών της βιώνει σε συνθήκες φτώχειας και μιζέριας. Έτσι κι αλλιώς, αποτελεί απαίτηση της δικαιοσύνης το εξής: εκείνοι των οποίων η εργασία ταΐζει, ντύνει και παρέχει στέγη στο σύνολο της κοινωνίας να παρακρατούν αρκετό από το προϊόν της εργασίας τους ώστε να τρώνε, να ντύνονται, και να έχουν στέγη σε κάποιο ανεκτό βαθμό. (WN: 96)